

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.233/2012/12. szám

A Debreceni Ítéltábla dr. Hídvégi Márton ügyvéd ügyintézésével mellett a Sándor Szegedi Szent-Ivány Komáromi Eversheds Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt felperes neve, címe felperesnek - dr. ... pártfogó ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű alperes neve I. rendű (lakóhelye:; tartózkodási helye: ...), a személyesen eljáró II.rendű alperes neve II. rendű (lakóhelye: ...; tartózkodási helye: ...), a személyesen eljáró III.rendű alperes neve III. rendű (lakóhelye: ...; tartózkodási helye: ...), dr. Mészáros János József ügyvéd ügyintézésével mellett a Mészáros Ügyvédi Iroda (székhelye: cím) által képviselt IV.rendű alperes neve IV. rendű (lakóhelye: ...; tartózkodási helye: ...), a személyesen eljáró V.rendű alperes neve V. rendű (lakóhelye: ...; tartózkodási helye: ...), a személyesen eljáró VI.rendű alperes neve VI. rendű (cím), dr. Majoros Éva Gabriella ügyvéd ügyintézésével mellett a Majoros Ügyvédi Iroda (székhelye: cím) által képviselt VII.rendű alperes neve VII. rendű, és VIII.rendű alperes neve VIII. rendű (mindketten ...), dr. Csap István ügyvéd (cím) által képviselt **IX.r. alperes neve IX. rendű** (cím), dr. Kalmár Adrienn ügyvéd (cím) által képviselt X.rendű alperes neve X. rendű és XI.rendű alperes neve XI. rendű (mindketten: cím) alperesek ellen kártérítés megfizetése, szerződés érvénytelenségének, hatálytalanságának megállapítása iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 13.P.23.250/2010/72. sorszámú ítélete ellen a felperes által 80., az I. rendű alperes által 81., a IV. rendű alperes által 78., a VII-VIII. rendű alperesek által 77. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az I., a IV., a VII. és a VIII. rendű alpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 13 500 (Tizenháromezer-ötszáz) forint általános forgalmi adót tartalmazó 63 500 (Hatvanháromezer-ötszáz) forint fellebbezési költséget.

Az I. rendű alperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A III. rendű alperes 2005. november 28-tól pénzszállító gépjárművön fegyveres biztonsági őrként dolgozott a felperesnél, a munkáját járatparancsnokként 2007 márciusában **G. L.-al** végezte. Az I-IV. rendű alperesek 2007. márciusban részletes tervet dolgoztak ki a szállított pénz megszerzésére. 2007. március 26-án a III. rendű alperes **G. L.-al** a felperes pénzszállító furgonjával a **bank1** és a **bank2** ny.-i fiókjaiból 166 464 000 forintot vett fel. A III. rendű alperes a járművel **T.** külterületén földútra lehajtva megállt. A helyszínen elrejtőzött I. és II. rendű alperesek közül az I. rendű alperes a III. rendű alperes fegyverével kiszállásra kényszerítette **G. L.-t**, aki az I. és a III. rendű alperes bántalmazása miatt életét veszítette. A IV. rendű alperesnek az volt a feladata, hogy a gépkocsijával járőrözve figyelje a rendőri mozgást. Vele az I-III. rendű alperesek egy földúton találkoztak, és a **M.-i E.-ba** hajtottak. A megkötözött III. rendű alperest egy kereszteződésnél hagyták, hogy kérjen segítséget, és vezesse félre a nyomozóhatóságot.

Az I. és a II. rendű alperes az elrejtőzéshez a II. rendű alperes szüleitől, az V-VI. rendű alperesektől kért segítséget. A VI. rendű alperes búvóhelyként **B.-en** lakást bérelt az V-VI. rendű alperesek vállalkozása, a **gazdasági társaság** nevében. Az itt bújtatott I-II. rendű alperesek ellátásáról az V-VI. rendű alperesek az I. rendű alperes nevelőapjával és édesanyjával, a VII-VIII. rendű alperesekkel együtt gondoskodtak, akik szintén tudtak fegyveres rablás és emberölés megalapozott gyanúja miatt az I-II. rendű alperesek ellen kiadott elfogatóparancsról.

Az I-II. rendű alperesek a pénz túlnyomó részét átadták az V-VI. rendű alpereseknek, akik részben ebből biztosították a bujkálás feltételeit, részben saját céljaikra fordították, személygépkocsit, eurót, műszaki cikkeket vásároltak, korszerűsítették az **Ó.-i** lakásukat. Tőlük 12 800 Eurót foglaltak le, és zár alá vették a VI. rendű alperes bankszámláit. Az V-VIII. rendű alperesek a pénzből jelentős összeget fordítottak az I-II. rendű alperesek számára szerszám, munkagép, háztartási és szórakoztató elektronikai berendezések vásárlására.

Az V-VIII. rendű alperesek megfelelőbb búvóhelynek találták a **K.** külterületén nehezen megközelíthető helyen eladásra hirdetett - **..87/12** és /24 helyrajzi szám alatt a X-XI. rendű alperesek közös, /37 helyrajzi szám alatt a X. rendű alperes tulajdonaként nyilvántartott - tanyát.

A VI. és a VIII. rendű alperes által 2007. július 16-án kötött társasági szerződéssel 3 000 000 forint jegyzett tőkével létrehozott IX. rendű alperes kötött a **..87/12** helyrajzi számú ingatlan 1/10 illetőségére 2007. augusztus 8-án ajándékozási, 9/10 illetőségére 2007. augusztus 9-én 3 500 000 forint vételáron adásvételi szerződést. Az átruházás valójában a bűncselekményből szerzett pénzből 20 500 000 forint vételáron történt. Az ingatlan-nyilvántartásba a IX. rendű alperes tulajdonjoga és később a zár alá vétel is bejegyzést nyert.

A **..87/37** és a /24 helyrajzi számú ingatlanokra a X-XI. rendű alperesekkel a VI. rendű alperes kötött 2007. augusztus 8-án csereszerződést, valójában azért a bűncselekményből származó pénzből fizetett. A VI. rendű alperes tulajdonjogának a bejegyzése hiányában a zár alá vételt megelőző biztosítási intézkedés nyert bejegyzést e két ingatlanra.

A IX. rendű alperes az I-II. rendű alperesek átköltöztetéséhez a bűncselekményből származó pénzből 920 000 forintért egy **N.** típusú zárt áruszállító gépkocsit vásárolt. Az I-II. rendű alperesek 2007. augusztus végén az V-VIII. rendű alperesek segítségével a tanyára költöztek, ahol az V., a VI. és a VIII. rendű alperes földalatti búvóhelyet is ásott a számukra. A nyomozóhatóság itt fogta el őket 2007. augusztus 31-én.

A büntetőügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 12.B.1085/2008/166. sorszámu ítéletét a Debreceni Ítéltábla Bf.I.186/2010/30. számú ítéletével megváltoztatta, bűnösnek mondta ki: az I. és a III. rendű alperest társtettesként, előre kitervelten, nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés, lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés bűntettében; a II. rendű alperest bűnsegédként, előre kitervelten, nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntettében; a IV. rendű alperest bűnsegédként, különösen nagy értékre elkövetett sikkasztás és bűnpártolás bűntettében; az V-VIII. rendű alpereseket két rendbeli, társtettesként elkövetett bűnpártolás bűntettében. A jogerős ítélet megállapította, hogy bűncselekményt követtek el: az I-III. rendű alperesek vitték el 2007. március 26-án a felperes által szállított 166 464 000 forintot; a IV. rendű alperes részt vett a pénz elvitelére irányuló cselekmény I-III. rendű alperesekkel közös tervezésében, segítséget nyújtott a menekülésükhöz, a pénz elviteléhez; az V. rendű alperes az I-II. rendű alperesek részére búvóhely biztosításával, ellátásukkal, a bűncselekményből eredő pénz bujkálásra, illetőleg saját céljaira történő fordításával, haszonszerzési célból segítette a hatóságok elől történő menekülésüket, a bűncselekményből eredő pénz elrejtését; a VI. rendű alperes - részben a saját tevékenysége, részben a IX. rendű alperes útján - búvóhelyet biztosított az I-II. rendű alpereseknek, őket ellátta, a bűncselekményből eredő pénzt a bujkálásra, és saját céljaira fordította, így haszonszerzési célból segítette a hatóságok elől történő menekülésüket, a bűncselekményből eredő pénz elrejtését; a VII. rendű alperes az I-II. rendű alperesek részére búvóhely biztosításával, a bűncselekményből eredő pénzből történt ellátásukkal haszonszerzési célból segítette a hatóságok elől történő menekülésüket, a pénz elrejtését; a VIII. rendű alperes - részben a saját tevékenysége, részben pedig IX. rendű alperes útján - búvóhelyet biztosított az I-II. rendű alperesek számára, őket ott ellátta, s részt vett a bűncselekményből eredő pénz felhasználásában, haszonszerzési célból segítette a hatóságok elől történő menekülésüket, a pénz elrejtését.

A felperes a **Bank2** felé 101 543 000 forint, az **bank1** felé 64 921 000 forint kártérítési kötelezettségének 2007. május 30-án eleget tett, ugyanekkor számára a felelősségbiztosítója, a **biztosítótársaság** 119 401 146 forintot megtérített. A jogerős büntető ítélet a 47 062 854 forint kára miatt érvényesített polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasította és a részére rendelte kiadni a lefoglalt 2 306 600 forintot, és a 13 000 Eurót. A felperes a kiadott 5 879 650 forintot a 47 062 854 forint követelése után 2007. május 31. és 2008. december 27. között a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint felmerült kamatra számolta el, az ezt meghaladó kára nem térült meg.

A felperes a keresetében a közösen kárt okozó I-IX. rendű alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 47 062 854 forint kára, és 2008. december 28-tól esedékes késedelmi kamata megfizetésére.

A kártérítési követelés behajthatatlansága esetére a IX. rendű alperest annak túrására kérte kötelezni, hogy követelését kielégíthesse a bűncselekményből származó pénzből tulajdonába került vagyonból, különösen a **k.-i ..87/12** helyrajzi számú ingatlanból, a jegyzett tőkéből és a **N.** típusú gépjárműből. Indokai szerint a kárigényének fedezetét elvonó társasági szerződés vele szemben hatálytalan. E keresete eredménytelensége esetére előterjesztett keresetében a /12 helyrajzi számú ingatlanból, és a gépjárműből való

kielégítésének a tûrését azzal az indokkal kérte, hogy vele szemben hatálytalan a kárigényének fedezetét elvonó az a jogügylet, amellyel a VI. és a VIII. rendû alperes a IX. rendû alperes rendelkezésére bocsátotta a bûncselekménybõl eredõ vételárat.

A felperes a X-XI. rendû alpereseket annak tûrésére kérte kötelezni, hogy a kárigényét a /12 helyrajzi számú ingatlan 1/10 illetõségére kötött, színlelt, adásvételi szerzõdést leplezõ ajándékozási szerzõdés, és a 9/10 tulajdoni illetõségre kötött vele szemben hatálytalan adásvételi szerzõdés alapján kapott 7 500 000 forint ingyenes elõnybõl, vagy a helyébe lépett vagyontárgyakból kielégíthesse. A felperes a X-XI. rendû alpereseket kérte annak tûrésére is kötelezni, hogy a VI. rendû alperessel a /24 és a /37 helyrajzi számú ingatlanokra kötött színlelt, adásvételi szerzõdést leplezõ, vele szemben hatálytalan csereszerzõdések eredményeként kapott összegbõl, vagy a helyébe lépett vagyontárgyakból, vagy az ingatlanokból a kártérítési igényét kielégíthesse; a bíróság keresse meg az illetékes földhivatalt VI. rendû alperes tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartásba történõ bejegyzése érdekében.

Az I. rendû alperes az ellenkérelmében 3 000 000 forintot meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Indokai szerint a bûncselekménybõl hozzákerült 4 900 000 forintból a büntetõeljárás során 1 900 000 forint megtért. Kérte a Ptk. 344. §-ának (3) bekezdése alapján az egyetemleges marasztalásának a mellõzését, hiszen vagyona nincs, ezért ez nem veszélyezteti és késlelteti a behajtást, és a felperes is közrehatott a III. rendû alperes alkalmazásával.

A II. és a III. rendû alperes az ellenkérelmében arra hivatkozással kérte a kereset elutasítását, hogy nem részesült a bûncselekménybõl eredõ pénzbõl.

A IV. rendû alperes ellenkérelme elsõdlegesen közrehatása hiányában a kereset elutasítására, másodlagosan az egyetemleges marasztalásának a mellõzésére, 2 % közrehatásának arányában történõ marasztalására irányult. Indokai szerint a bûncselekmény elkövetésében csekély mértékben mûködött közre, társainál jóval kisebb büntetést kapott (PK 37.).

Az V. rendû alperes ellenkérelmet nem terjesztett elõ.

A VI. rendû alperes a kereset elutasítását kérte, mert a pénzbõl nem részesült, a megtakarításaiból fedezte azokat a kiadásokat, amiket a jogerõs büntetõ ítélet szerint a bûncselekménybõl származó pénzbõl finanszírozott.

A VII. és a VIII. rendû alperes a kereset elutasítását kérte azzal az indokkal, hogy a bûncselekménybõl pénz hozzájuk nem került, a VIII. rendû alperes a IX. rendû alperes jegyzett tõkéjéhez nem járult hozzá.

A IX-XI. rendû alperesek ellenkérelme is a kereset elutasítására irányult.

Az elsõfokú bíróság az ítéletében az I-IX. rendû alpereseket egyetemlegesen kötelezte a felperes részére 47 062 854 forint, ennek 2008. december 28-tól a kifizetés napjáig esedékes késedelmi kamata, és 2 150 000 forint perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a **K. .87/12** helyrajzi számú ingatlan 1/10 illetõségére a IX. rendû és a X-XI. rendû alperesek között 2007. augusztus 8-án létrejött ajándékozási szerzõdés; a **K. .87/37** helyrajzi számú ingatlanra a VI. és a X. rendû alperes között 2007. augusztus 8-án létrejött csereszerzõdés, a **..87/24** helyrajzi számú ingatlanra a VI. és a X-XI. rendû alperesek között 2007. augusztus 8-án létrejött csereszerzõdés színlelt, adásvételi szerzõdést leplez. A keresetet ezt meghaladóan elutasította.

A IX-XI. rendű alpereseket egyetemlegesen kötelezte a felperesnek 128 500 forint perköltség megfizetésére. A felperest kötelezte a VIII. rendű alperesnek 300 000 forint, a IX. rendű alperesnek 750 000 forint, a X-XI. rendű alperesek, mint egyetemleges jogosultak részére 300 000 forint perköltség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában a Ptk. 339. §-ának (1) és a Pp. 4. §-ának (2) bekezdése felhívásával megállapította, hogy az I-IX. rendű alperesek jogellenes magatartást tanúsítottak, az I-VIII. rendű alperesek bűncselekményt követtek el, a IX. rendű alperes jogi személyként nyújtott segítséget e bűncselekményekhez azzal, hogy segítette az I-II. rendű alpereseket a hatóságok előli menekülésben, részt vett a bűncselekményből eredő pénz biztosításában. A felperest abból eredően érte kár, hogy az I-III. rendű alperesek a IV. rendű alperes segítségével elvitték a felperes által szállított 166 464 000 forintot; az V-IX. rendű alperesek segítették az I-II. rendű alpereseket a menekülésük, a bűncselekményből eredő pénz elrejtése során. Emiatt a felperes a bankok felé szerződéses kötelezettségeit nem tudta teljesíteni, vele szemben 166 464 000 forint kártérítési igényt támasztottak. A felperes a kárt 2007. május 31-én megfizette, a biztosítója számára 119 401 146 forintot térített meg. Így 47 062 854 forint kára keletkezett az I-IX. rendű alperesek jogellenes magatartásával okozati összefüggésben.

Az elsőfokú bíróság indokai szerint a Ptk. 360. §-ának (1)-(2), a 301. §-ának (1) bekezdése alapján a felperest a kárának bekövetkezte, a bankok 2007. május 31-én történt kielégítése napjától kamat illeti. Az 5 879 650 forintot a Ptk. 293. §-a alapján helyesen számolta el a 47 062 854 forint tőketartozás után 2007. május 31. és 2008. december 27. között felmerült kamatra. A kára 47 062 854 forint, és 2008. december 28. napjától a kifizetés napjáig járó kamata.

Az elsőfokú bíróság indokai szerint a kár bekövetkezésében nemcsak az hatott közre, aki ténylegesen költött a pénzből, hanem az elvételt végrehajtó I-III. rendű alperesek; a pénz elvételének kitervelésében résztvett, majd az I-III. rendű alpereseket a menekülésben és a pénz elvitelében segítő IV. rendű alperes; az I-II. rendű alpereseket a menekülésük során haszonszerzési céllal segítő, a bűncselekményből eredő pénz biztosításában résztvett V-IX. rendű alperesek is. E magatartások ugyanis együttesen vezettek arra, hogy a pénz kikerült felperes birtokából, s túlnyomórészt nem is került vissza. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I-IX. rendű alperesek a jogellenes magatartásukkal valamennyien közrehatottak a felperes kárának a bekövetkezésében. Az I-VIII. rendű alperesek a társadalomra komoly veszélyt jelentő bűncselekmények elkövetésétől sem riadtak vissza a kárigény alapjául szolgáló pénz megszerzése, megtartása és a hatóságok elől történő eltitkolása érdekében, melyhez jogi személyként a IX. rendű alperes segítséget nyújtott. Így az I-IX. rendű alperesek a kártérítési felelősség alól nem mentesülhettek, a felperes kárát közösen okozták, ezért felelősségük a felperessel szemben a Ptk. 344. §-ának (1) bekezdése alapján egyetemleges. Az I. és a IV. rendű alperes alap nélkül kérte az egyetemleges felelőssége mellőzését, a közrehatása arányában történő marasztalását. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 344. §-ának (3) bekezdése felhívásával megállapította, hogy az I. és a IV. rendű alperesek felhívásuk ellenére nem bizonyították azt, hogy a kár megtérítését az egyetemlegesség mellőzése nem veszélyezteti, s nem is késlelteti; vagy a felperes maga is közrehatott az őt ért kár bekövetkeztében, vagy igénye érvényesítésével menthető ok nélkül késlekedett. Ennek igazolására nem volt elegendő az I. rendű alperes arra vonatkozó tényállítása, hogy nincs vagyona. Az I. és a IV. rendű alperesnek azt kellett

volna igazolnia, hogy áll olyan vagyon a rendelkezésére, amely az egyetemleges felelősség megállapítása nélkül is biztosítja a felperes kárigényének belátható időn belül történő kielégítését. Ezért elutasította az I. rendű alperes bizonyítási indítványait vagyontalanságának igazolására. Azt pedig nem bizonyította, hogy a felperes a III. rendű alperes kiválasztása során nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, így a kára bekövetkeztében maga is közrehatott. A IV. rendű alperes csekély közrehatására történt hivatkozása sem alapozta meg az egyetemlegesség mellőzését. Az általa hivatkozott PK 37. számú állásfoglalás nem azt fejt ki, hogy csekély közrehatás esetén az egyetemleges felelősség megállapítása mellőzhető, hanem arra ad iránymutatást, hogy amennyiben a Ptk. 344. §-ának (3) bekezdése alapján az egyetemleges felelősség mellőzésének van helye, a közrehatás arányában történő marasztalás során mit kell figyelembe venni.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a kártérítési keresetével tárgyi keresethalmazatban terjesztette elő a hatálytalanságra alapított tűrésre kötelezés iránti keresetét a társasági szerződésre, valamint a **..87/12** helyrajzi számú ingatlan és a **N.** gépkocsi vételéhez a VI. és a VIII. rendű alperesek által a IX. rendű alperes részére pénzt biztosító jogügyletekre vonatkozóan. Ezért azt IX. rendű alperessel szemben alapos kártérítési kereset ellenére el kellett bírálnia. Rámutatott arra, hogy a felperes a kárigényét a marasztalt alperes teljes vagyonából kielégítheti. Emiatt okafogyottá vált minden olyan keresete, amely az egyes jogügyletek hatálytalanságának megállapítása mellett arra irányult, hogy a bíróság a Ptk. 203. §-a alapján kötelezze a IX. rendű alperest kielégítés tűrésére.

Az elsőfokú bíróság a VI., és a IX. valamint X-XI. rendű alperesek ingatlan ajándékozási- és csereszerződéseinek színleltsege okán előterjesztett kereset tekintetében megállapította, hogy a felperes kereshetőségi jogát megalapozó jogi érdekeltsége a szerződő féllel szembeni kártérítési igénye megteremti. A felperes bizonyította a szerződések színleltségét, adásvételi szerződést leplező voltát, ezért azt az ítéletében megállapította. Az adásvételi szerződések hatálytalanságára alapított kielégítés tűrésére és a VI. rendű alperes tulajdonjogának bejegyzésére irányuló kereseteket elutasította.

Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről arra figyelemmel határozott, hogy a felperes több kereseti kérelmet és különböző alperesek ellen terjesztett elő.

Az I-IX. rendű alperesekkel szembeni eredményes kártérítési kereset esetében a 2 150 000 forint perköltség megfizetésére az egységes pertársaságot alkotó I-IX. rendű alpereseket egyetemlegesen kötelezte. A VI., a VIII. és a IX. rendű alperesekkel szemben a társasági szerződés, a **..87/12** helyrajzi számú ingatlan és a gépkocsi vételárának átadásáról szóló szerződések hatálytalanságának a megállapítása iránti eredménytelen kereset esetében a pertárgyértéket a Pp. 24. §-a (2) bekezdésének f) pontja alapján állapította meg: a 3 000 000 forint jegyzett tőke, a 20 500 000 forint vételár, a gépjármű 920 000 forint értékében. Figyelemmel volt arra, hogy a VI. rendű alperesnek igazolt költsége nem merült fel. A VIII. és a IX. rendű alperes a jogi képviselőik - a 32/2003. (VIII.23.) IM rendelet (R.) 3. §-ának (6) bekezdése alapján, a 3. § (2) bekezdésének b) pontjában írt összegnél alacsonyabb mértékben, 300 000 forintban megállapított - munkadíját előlegezték. A mérséklésnél figyelembe vette, hogy a per két tárgyalás alatt befejeződött, a jogi képviselők írásbeli előkészítő iratot nem terjesztettek elő. A IX. rendű alperes esetében felszámított 75 000

forint általános forgalmi adót (R. 4/A. §). E perköltség megfizetésére a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a pervesztes felperest kötelezte.

A **..87/12** helyrajzi számú ingatlan 1/10 illetőségére kötött ajándékozási szerződés színleltségének megállapítása iránti, IX-XI. rendű alperesekkel szembeni eredményes kereset esetében a megállapított pertárgyérték a 20 500 000 forint vételár 1/10-e, 2 050 000 forint. Az egységes pertárs alpereseket egyetemlegesen kötelezte a felperes által e körben megelőlegezett, a R. 3. § (2) bekezdésének a) pontja és a 4/A. §-a alapján bruttó 128 125 forintban meghatározott jogi képviselői munkadíj megfizetésére.

A **..87/12** helyrajzi számú ingatlanra kötött adásvételi szerződés hatálytalanságának megállapítása iránti, IX-XI. rendű alperesekkel szembeni eredménytelen kereset esetében a pertárgyértéket a 20 500 000 forint vételárral egyezően határozta meg. Az alperesek e körben a jogi képviselőiknek a R. 3. §-ának (6) bekezdése alapján, a 3. § (2) bekezdésének a) pontjában írt összegnél alacsonyabb mértékben, a közös képviselővel eljáró X-XI. rendű egyetemleges jogosult alperesek javára 300 000 forintban, a IX. rendű alperes esetében bruttó 375 000 forintban meghatározott munkadíját előlegezték. Itt is értékelte azt, hogy a perben két tárgyalást tartott, és a képviselők előkészítő iratot nem terjesztettek elő. E perköltség megfizetésére a Pp. 78. §-ának (1) és a 82. §-ának (1) bekezdése alapján a pervesztes felperest kötelezte.

A kereset a **..87/24** és /37 helyrajzi számú ingatlanokra kötött csereszerződés színleltségének a megállapítása iránt a VI., valamint X-XI. rendű alperesekkel szemben megalapozott, míg a hatálytalanság megállapítására irányuló keresetek, valamint a X-XI. rendű alperesekkel szemben ez utóbbi keresettel vagylagosan előterjesztett, továbbá a VI. rendű alperes tulajdonjogának bejegyzésére irányuló keresetei alaptalanok voltak. E keresetek vonatkozásában úgy határozott, hogy megelőlegezett költségeiket a peres felek maguk viselik.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a VIII., a IX., és a X-XI. rendű alperesek javára perköltségben marasztaló rendelkezéseinek a mellőzését, másodlagosan a marasztalása mérséklését kérte. Az elsődleges fellebbezési kérelmének az indoka szerint az alperesek jogi képviselői a perben érdemi munkát nem végeztek. A másodlagos kérelmének érvei szerint az elsőfokú bíróság az ügyvédi munkadíjat nem a végzett munkával arányban állapította meg, a mérlegelés során figyelmen kívül hagyta, hogy az alperesek az elutasított kereseti kérelemre észrevételt sem tettek, a pernyertességük nem az eredményes védekezésük következménye. Ugyancsak nem mérlegelte, hogy az ingatlanra vonatkozó kereseti kérelmei mind megállapítási keresetek voltak. A IX. rendű alperes esetében az ugyanazon összeg elvonását célzó ügylet tekintetében előterjesztett több kereseti kérelem miatt a perköltséget kétszer számolta fel.

Az I. rendű alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, a marasztalása 3 000 000 forintra történő leszállítását és egyetemleges kötelezésének a mellőzését kérte. Indokai szerint a bűncselekmény folytán hozzá került 4 900 000 forintból 1 900 000 forint megtérült. Ezt meghaladóan az elrabolt összeget nem birtokolta és a hasznait sem élvezte. Álláspontja szerint a marasztalás összegének meg kell egyeznie a bűncselekményből húzott haszonnal. Egyetemleges marasztalása mellőzésének indoka szerint végrehajtás alá vonható jövedelemmel, vagyonnal nem rendelkezik, ebből következően az egyetemleges kötelezés mellőzése a kár megtérítését nem veszélyezteti és

nem is késlelteti. Szükségtelenül értékelte az elsőfokú bíróság a terhére a vagyontalansága bizonyítatlanságát. A Ptk. 344. §-a (3) bekezdésének b) pontja felhívásával a felperes abban megnyilvánult közrehatására hivatkozott, hogy az általa nem kellő körültekintéssel alkalmazott kísérő őr közreműködése nélkül a bűncselekmény elkövetése megghiúsult volna.

A IV. rendű alperes fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, vele szemben a kereset elutasítására, másodlagosan az egyetemleges marasztalásának a mellőzésére, a károkozásban való 2 % közrehatásának 941 206 forintban történő megállapítására irányult. Az érvei szerint magatartása és a bekövetkezett kár között hiányzik az okozati összefüggés. Cselekménye abban merült ki, hogy a károkozóknak a károkozás helyszínéről történő eltávozásához segítséget nyújtott. A kár magatartásától függetlenül már bekövetkezett, amikor szankcionált tevékenységét kifejtette. Magatartása a károkozástól időben elkülönült, a kár a cselekménye nélkül is bekövetkezett volna, az okozati összefüggést a felperesnek bizonyítania kellett volna. Az egyetemleges marasztalása körében a Ptk. 344. §-a (3) bekezdésének a) és b) pontjai felhívásával a mellőzés feltételeinek a fennállását állította. Véleménye szerint a büntetőeljárásban vizsgált társadalomra veszélyesség és a bűnösség foka a polgári jogi szempontú közrehatás vizsgálatánál is értékelendő. A közrehatás aránya a kártérítési felelősség megállapításánál a kiszabott büntetések figyelembevételével valószínűsíthető. A károkozó magatartást megvalósító eltulajdonítástól a cselekménye térben és időben is elváló bűnsegédi magatartás, emiatt a közrehatása csekély. A közrehatása arányának a megállapítását tartotta indokoltnak pergazdaságossági szempontból is, hogy a teljesítő alperesnek megtérítési igénye miatt ne kelljen pert kezdeményeznie.

A VII. és VIII. rendű alperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, a kártérítési kereset elutasítását kérték. Másodlagos kérelmük az egyetemleges kötelezésük mellőzésére irányult. Az elsőfokú bíróság terhére rótták a Pp. 4. §-ának (2) bekezdése kiterjesztő értelmezését. Az általuk felhozottakat szerint a IX. rendű alperes alapításához a vagyoni hozzájárulást nem ők biztosították. A felelősségük megállapítása a bűnpártolás büntettének különböző elkövetési magatartásaiban történt, amely nem jelentheti azt, hogy a büntető bíróság okiratellenes megállapításait az elsőfokú bíróság teljes mértékben saját ítéleti tényállása alapjává tegye. A bűncselekményhez utólagosan, járulékosan kapcsolódó bűnpártolói magatartás nem jelenti azt, hogy a kár kialakulásában, a kár további biztosításában közrehatottak volna. Elmulasztotta az elsőfokú bíróság annak a fontos körülménynek a tisztázását, hogy milyen anyagi háttérrel rendelkeztek, a bűncselekménnyel összefüggésben milyen vagyoni előnyhöz jutottak. A büntető ügy iratának ismertetése, a tanúk ismételt meghallgatása esetén személyes cselekvőségük, a velük kapcsolatba került bűnös úton megszerzett vagyoni előny feltárható lett volna. Az ítéletábra által értékelendő kérdésként jelölte meg, hogy az általuk hivatkozottak lényeges eljárási szabálysértésnek bizonyulnak-e.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az I., a IV. és a VII-VIII. rendű alperesek fellebbezésével támadott elsőfokú ítéleti rendelkezések helybenhagyására irányult. Az I. rendű alperes fellebbezési érvei ellenében kiemelte, hogy a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése értelmében a kár megtérítésére a kár okozója és nem pedig az köteles, aki a károkozó magatartás eredményeképpen vagyoni előnyhöz jut. A vagyontalanság nem indokolja az

egyetemleges marasztalás mellőzését. A kár megtérülése az alperesek vagyoni helyzetére tekintettel komoly veszélyben van, ezért nincs lehetőség az egyetemleges marasztalásuk mellőzésére. A felperes a közrehatására vonatkozó fellebbezési érvek ellenében arra hivatkozott, hogy működése során minden jogszabályi kötelezettségének eleget tett, az I. rendű alperes közrehatását nem bizonyította. A IV. rendű alperes fellebbezési érveivel szemben azt emelte ki, hogy a bűncselekményt az I-IV. rendű alperesek közösen tervelték ki, az elkövetéshez a IV. rendű alperes érdemi segítséget nyújtott, ezért megalapozatlanul hivatkozik a magatartása és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggés hiányára, az egyetemleges felelőssége mellőzhetőségére. A VII. és a VIII. rendű alperes fellebbezése kapcsán a felperes álláspontja az volt, hogy a IX. rendű alperes törzstőkéjének részbeni befizetése nem releváns. Magatartásuk a bűncselekménnyel eltulajdonított pénz megtalálását megghiúsította, az elrejtésében és elidegenítésében aktív szerepet játszottak, ezzel kárt okoztak.

A fellebbezések nem alaposak.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett, a keresetet részben elutasító, a II., a III., a VI. és a IX. rendű alpereseket marasztaló és a megállapítást tartalmazó rendelkezéseit nem érintette. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást ítélkezése alapjául elfogadta és érdemben egyetértett a fellebbezett rendelkezéseivel és annak helyes indokaival is. A fellebbezések indokaira tekintettel azt a következőkkel egészítette ki.

A bűncselekménnyel okozott károk nem képeznek önálló, speciális kárfelelősségi alakzatot, hanem az elkövetési magatartásuk, mint tényállás szerint esnek a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti általános, vagy valamely különös kárfelelősségi szabály alá. Következtes és egységes a bírói gyakorlat abban, hogy a Pp. 4. §-ának (2) bekezdése alapján a büntető ügyben eljáró bíróság jogerős ítélete a bűncselekmény elkövetése és az annak alapjául szolgáló tények körében a polgári perben eljáró bíróságot köti. Ezért a kártérítési perben a büntetőjogi felelősség megállapításának alapjául szolgált tények, az elkövetési magatartás alapján kell az elkövető(k) kárfelelősségéről a bíróságnak állást foglalnia. E magatartás jogellenessége következik annak büntetőjogi megítéléséből. Helytálló az elsőfokú bíróság azon megállapítása, mely szerint az alperesek által tanúsított magatartások jogellenességét kétséget kizáróan alátámasztja az a tény, hogy büntetőjogi felelősségüket a büntető bíróság jogerős ítéletben megállapította.

A károsult a bűncselekmény sértettje, az 1998. évi XIX. törvény (Be.) 51. §-ának (1) bekezdése alapján az, akinek jogát vagy jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette. A cselekménynek több sértettje is lehet, jelen esetben amiatt, mert személy és a vagyon elleni bűncselekmény történt eltérő személyek sérelmére. A jogerős büntető ítélet az alperesek terhére rótt, vagyoni károkozást is megvalósító bűncselekmény sértettjeként a felperest állapította meg. Az összecszerűségében nem vitatott, a bűncselekmény elkövetése során keletkezett kárigényét érvényesítő felperest a perben a bizonyítás az általános szabályok szerint terhelte: bizonyítania kellett, hogy vagyoni kárát az alperesek a terhükre jogerősen megállapított elkövetési magatartásokkal közösen okozták, ezért vele szemben a felelősségük a Ptk. 344. §-ának (1) bekezdése szerint egyetemleges. Helyesen hivatkozott arra a felperes, hogy a kárfelelősség az őt ért hátrányhoz és nem a károkozó által szerzett előnyhöz igazodik. A kártérítési per tárgya

nem a „rabolt” pénz visszaadása, ezért a kárfelelősség szempontjából nem releváns, hogy a bűncselekménnyel szerzett pénz kihez került. A felperest ért és meg nem térült kárt kell megtéríteni.

A fellebbező alperesek mindegyike támadta a felperest ért vagyoni hátrányért fennálló egyetemleges helytállási kötelezettségét. Az ítélet tábla a fellebbezési érvek ellenében a következőkre mutat rá.

Közös károkozásról van szó minden olyan esetben, amikor a károsodásra vezető folyamatban akár egyidejűleg, akár egymást követően többen vesznek részt, vagyis ha a kár objektíve több személy közrehatásának eredményeként következik be, és pedig függetlenül attól, hogy a károkozási folyamatban résztvevők tudomással bírtak-e egymás károkozó magatartásáról. A közös károkozás szempontjából közömbös, hogy a magatartások egyidejűleg vagy egymást követően zajlanak le. Az egyetemleges felelősség akkor is beáll, ha tevékenységük együttvétele vezetett csak a kár bekövetkezéséhez. Akik a károkozásban közrehatottak, a bekövetkezett károkért egyetemlegesen felelnek. Az egyetemlegesség a közös károkozók külső viszonyában érvényesül, ami a károsult irányába hat. A felperes irányába, a külső viszonyban a károkozók egyetemleges felelősségének megállapítása szempontjából közömbös, hogy az egyes alperesek magatartásának időbelisége és felróhatósága hogyan alakult. A károkozásban való közreműködés arányának a károsult felé megnyilvánuló külső jogviszonyban nincsen jelentősége, a közös károkozásra alapított egyetemleges felelősség bármilyen csekély közrehatás esetén megáll (BH.2010.65., Legf.Bír. Pfv.IV.22.119/2010/5.). Közös károkozáson alapuló egyetemleges felelősség akkor is megállapítható, ha a károkozók egymást követően fejtették ki tevékenységüket (BH.2004.145., BDT.2011.2538.).

Az I. rendű alperes terhére megállapított nyereségvágyból elkövetett emberölés minősítés alapja, hogy a rablási célzattal megvalósított ölési cselekmény százmillió forintot meghaladó anyagi előny közvetlen megszerzésére irányult (I. fokú ítélet 121. oldal, II. fokú ítélet 20. oldal). A IV. rendű alperes terhére a bűnsegédi minőségben különösen nagy értékre elkövetett sikkasztás megállapítása azon magatartásának az értékelésével történt, hogy a pénz megszerzéséhez fizikai segítséget nyújtott, az ő szempontjából alapbűncselekménynek tekintendő sikkasztáshoz nyújtott fizikai bűnsegélyt (I. fokú ítélet 123., 125. oldal, II. fokú ítélet 21. oldal). A VII. és VIII. rendű alperesek büntetőjogi felelőssége a Btk. 244. § (1) bekezdésének a) és c) pontjaiba ütköző, a (2) bekezdése szerint minősülő és büntetendő - csak szándékosan követhető - bűnpártolás büntetében lett megállapítva. Ennek törvényi tényállása haszonszerzés végett az elkövető segítése a menekülésben és közreműködés a bűncselekményből származó előny biztosításában. A magatartás az alapbűncselekmény elkövetőjének érdekében történő cselekvés, a bűncselekmény következményeinek a reparálhatóságát akadályozza, az alapbűncselekmény elkövetője szándékának a megvalósítást segíti. A VII. és VIII. rendű alperesek emellett közvetlen haszonélvezői voltak a bűnös úton szerzett pénznek (II. fokú ítélet 22. oldal).

A fellebbező alperesek a károkozásban közrehatottak, a fent kifejtett indokok alapján a közrehatásuk mértéke, a magatartásuk időbelisége, a bűncselekménnyel szerzett vagyoni előny körében kifejtett érvek nem relevánsak, ezért a bekövetkezett és fennálló kárért közös károkozóként az egyetemleges felelősségüket az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg.

Az egyetemlegesség mellőzése mellett felhozott fellebbezési érvek ellenében mutat rá arra az ítéletábra, hogy az egyetemleges felelősség a károsultnak biztosított kedvezmény. Az egyetemleges felelősség megállapításának fő elvi indoka a károsult reparációs igénye, a Ptk. 344. § (3) bekezdésének a) pontja ezért teszi lehetővé a bíróság részére az egyetemlegesség mellőzését olyan esetekben, amikor ez az igénye nincs veszélyeztetve. A mellőzés lehetőségét teremti meg a b) pont szerint a károsulti közrehatás esete is. A bíróság azonban a feltételek fennállása esetén sem köteles mellőzni az egyetemlegességet, csupán élhet ezzel a lehetőséggel, ha azt indokoltnak tartja. Jelen esetben azonban annak törvényi feltételei sem álltak fenn.

Az I. rendű alperes által hivatkozott vagyontalansága, a kár tőle való behajthatatlansága olyan körülmény, amely a felperes reparálását veszélyezteti, ezért kizárja az egyetemlegesség mellőzését. A felperes közrehatása mellett általa felhozottak pedig nyilvánvalóan alaptalanok. A károsulti közrehatás megállapítása feltételezi, hogy a magatartása közvetve vagy közvetlenül hozzájárult a számára nem kívánt eredmény létrehozásához. Nem róható azonban a felperes terhére az, hogy a büntetlen előéletű III. rendű alperes alkalmazásakor nem látta előre a bűncselekmény jövőbeni elkövetésének a lehetőségét, nem ismerte fel, hogy az a károsodására vezet. Ezért a károsult hivatkozott magatartásának negatív értékelése, a károkozó felelősségének az enyhítése szóba sem jöhet.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság a kártérítési kereset érdemi elbírálása során a tényállást a szükséges körben és mértékben feltárta, terhére eljárási szabálysértés a fellebbezési érvek értékelésével nem állapítható meg.

Nem találta alaposnak az ítéletábra a felperes fellebbezését sem. Az elsőfokú bíróság ítéletének javára perköltséget megállapító rendelkezéseit nem támadta, így az ítéletábra kizárólag a felperest a VIII., a IX., és a X-XI. rendű alperesek javára perköltségben marasztaló rendelkezést vizsgálhatta. A fellebbezési érvek ellenében jegyzi meg az ítéletábra, hogy a felperes tűrésre kötelezés iránt előterjesztett és elutasított keresete marasztalási kereset. A pertárgy értéke ennek megfelelően a kielégítés tárgyául megjelölt vagyontárgyak elsőfokú bíróság által helyesen megállapított értéke. Az ügyvéd munkadíjának a pervesztes felet terhelő összegét a R. 3. §-ának (2) bekezdése a pertárgyérték %-ában határozza meg, a rendelkezést az 1. § (1) bekezdése alapján a bíróságnak a pernyertes felet képviselő ügyvéd munkadíjának megállapítása során alkalmaznia kell. Az így megállapított díj mérséklése az, amelyet a R. 3. §-ának (6) bekezdése a bíróság mérlegelésére bízott. Az elsőfokú bíróság élt ezzel a lehetőséggel, és indokát adta az általa mérlegelt körülményeknek is. Jogszabálysértés hiányában az ítéletábra a felperes fellebbezési érveinek az értékelésével nem látott lehetőséget a támadott rendelkezések megváltoztatására.

Az ítéletábra a fent kifejtett jogi indokai alapján az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét, a fellebbezések által indokolt körben az indokolása kiegészítésével, a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

Az ellenérdekű felek fellebbezése nem vezetett eredményre. Az ítélet tábla a magas pertárgyértékre is figyelemmel, a fellebbezési ellenkérelmet is előterjesztő felperes számára állapított meg fellebbezési költséget a R. 3. §-ának (5)-(6) bekezdése alapján. A felperes a fellebbezési illetéket leróta, az alperesek fellebbezési illetékét a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a szerint az állam viseli.

Megjegyzi az ítélet tábla, hogy az elsőfokú bíróság - noha ítélete indokolásában utalt rá - elmulasztott rendelkezni a pártfogó ügyvéd díjáról.

D e b r e c e n, 2012. szeptember 20.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottília s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -